

СЕРГІЙ ПАНАСЮК

**ЧАСТИНА ПЕРША
ПЕРШІ ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДЕЙ**

ЗМІСТ

ЗАМІСТЬ ВСТУПУ	7
ТРОХИ ІСТОРІЇ.....	9
ПРЕАМБУЛА КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ	13
СТАТТЯ 1.....	25
СТАТТЯ 2.....	33
СТАТТЯ 3.....	35
СТАТТЯ 4.....	40
СТАТТЯ 5.....	43
СТАТТЯ 6.....	48
СТАТТЯ 7.....	50
СТАТТЯ 8.....	51
СТАТТЯ 9.....	54
СТАТТЯ 10.....	56

Вітаю, Друзе!

Ця книга про Конституцію України, про тебе і про мене!

Не сприймай, будь ласка, це як невігластво, що я одразу перейшов на «ти», адже ця книга – це наш з тобою відвертий діалог про Основний Закон нашої країни.

Давай знайомитись!

Мене звать Сергій Панасюк і я щиро вдячний за твою цікавість до моєї праці!

Одразу ж хочу пояснити, про що ця книга та що вам від неї очікувати.

Ця книга, скорше, для тих, хто **НЕ** є юристом!

Конституція – це досить складний документ, принаймні для багатьох, а тому, я вирішив написати **НЕ** науковий коментар до Основного Закону України, а дати прості відповіді на складні питання.

Це перша частина із запланованої серії, в якій будуть проаналізовані статті та принципи Конституції України.

І ще, ця книга **НЕ** про політику, а всі конституційні негаразди, на яких я буду акцентувати увагу, на моє глибоке переконання, є спільною виною влади¹ та народу, який є або «співучасником», або «безмовним свідком»².

«Toute nation a le gouvernement qu'elle merite»³

*Вважаєте народ святим,
а владу – винною у всіх гріхах?*

Не витрачайте час!

*Хочете чіткого наукового обґрунтування, а не
роздумів?*

Закривайте цю книгу!

¹ За всю історію

² Навіть не знаю, що гірше

³ «Кожна нація має владу, яку вона заслуговує» (цитату вкрав у *Joseph de Maistre*).

Викладаючи конституційне право, я знайшов потрібні слова та можу пояснити простою мовою положення Конституції України та її основну суть⁴.

Колеги-юристи, якщо ви очікуєте від цієї книги науковості чи чогось подібного, я вас дуже прошу, не псуйте собі нерви!

Я не збираюсь нікому і нічого доводити, а всі дискусійні речі, з чим може не погоджуватись сучасна українська наука – я зараховую до своєї карми.

Я закликаю думати, розмірковувати, дискутувати, аналізувати...

Дякую за розуміння!

⁴ У будь-якому випадку мені здається, що я знайшов потрібні слова і можу просто пояснити, як то кажуть: «на мій хлопський розум» (фразу вкрав у Миколи Вересня)

Трохи про структуру...

«Положення Конституції України⁵ будуть, в лапках, виділені «жирним» та розташовані по центру»

Мої особисті роздуми (чи висловлювання), цитати відомих (чи цікавих мені) особистостей – виділені «курсивом» та розташовані праворуч

Смачного читання!

З повагою,

Сергій Панасюк

Про автора:

Сергій Панасюк – український науковець, фахівець в галузі конституційного та муніципального права, доктор філософії в галузі права, професор кафедри Українсько-Американського Університету

Конкордія

⁵ Коментований текст Конституції України отримано з офіційного порталу Верховної Ради України (<https://rada.gov.ua>) станом на 24.04.2019 року

ЗАМІСТЬ ВСТУПУ

Кожен народ має своє священне та невід'ємне право на самовизначення, створення держави та рівноправність! Народ України – не виключення!

Ми з вами часто чуємо про багатовікові прагнення Українського Народу та Української Нації до незалежності, які фактично почали реалізовуватись в 1991 році, після проголошення незалежності України.

Проте, «віз і нині там», або «віз – мало зрушив».

І, на жаль, досі актуальними є питання:

Чи стали Українці самостійними та незалежними?

Чи отримав Народ України власну (народну) державу?

Чи є Народ України сувереном та джерелом влади в країні?

Проаналізувавши окремі статті Конституції України та базові конституційні принципи, я намагатимусь дати відповідь⁶ на головні, як мені здається, питання:

«Чи незалежна Україна?»

«Чого ми саме так живемо?»

«Народ України – господар чи раб?»

«Чи є Україна правовою державою?»

⁶ Дати відповіді собі і тобі, Друже. А ще краще – знайти їх разом...

ТРОХИ ІСТОРІЇ

*Народ України є беззаперечним та єдиним
власником всього державного майна на всій
території України!*

На шляху до незалежності, Народ України неодноразово намагався реалізувати своє право на власну державу, що підтверджується відомими історичними документами: «Конституція Пилипа Орлика»⁷, «Конституція УНР»⁸ та ін.

Були в нашій історії і акти, що мали назву «Конституція»⁹, проте не мали жодного відношення до конституціоналізму чи демократії.

Конституція є одним із базових документів, який визначає «правила гри» в будь-якій демократичній державі.

⁷ Пакти й конституції законів та вольностей Війська Запорізького від 5 квітня 1710 року.

⁸ Статут про державний устрій, права і вольності УНР від 29 квітня 1918 року.

⁹ «Квазі» (псевдо) конституції часів радянщини.

Наш Основний Закон був прийнятий не одразу та пройшов нелегкий шлях від численних проектів до фактичного прийняття.

Першим кроком, що передує прийняттю конституції будь-якої держави, як правило, є створення держави, або отримання незалежності.

Тобто, спочатку народ самовизначається та заявляє про своє право. Це може відбуватись як самостійно, так і в силу зовнішньої чи внутрішньої загрози.

Для прикладу, Сполучені Штати Америки отримали незалежність в 1776 році. Конституція Сполучених Штатів Америки була написана в 1787 р., ратифікована в 1788 р., а діє з 1789 р.

Що ж стосується України, то першим кроком до незалежності та створення своєї власної незалежної держави, було проголошення Верховною Радою Української РСР Декларації про державний суверенітет України¹⁰.

¹⁰ Від 16 липня 1990 року (далі – Декларація).

Другим, та не менш важливим, документом є Постанова Верховної Ради Української РСР «Про проголошення незалежності України» та Акт проголошення незалежності України¹¹.

*Конституція України народжувалася важко
та в муках!*

Процес розробки і прийняття Конституції України був досить тернистим, мав декілька критичних моментів та тривав цілих 5 років.

Після прийняття Декларації, Верховна Рада УРСР утворила спеціальну «Конституційну комісію» для розробки Конституції.

Проте, даний процес затягнувся та не приніс бажаних результатів...

В 1994 році виявилось, що щось не так із «возом», а може і з «кобилою», а тому, було вирішено обрати нову «Конституційну комісію».

¹¹ Від 24 серпня 1991 року.

Проте, результатів народ так і не отримав...

Як компроміс та тимчасовий захід, було прийнято Конституційний Договір¹² між Верховною Радою України та Президентом України, та продовжено намагання розробити, узгодити та прийняти нову Конституцію України.

Конституція України 1996 року була прийнята після численних чварів та ультиматумів, і стала політичним компромісом між різними політичними «елітами»

¹² Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні, на період до прийняття нової Конституції України.

ПРЕАМБУЛА КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

На моє глибоке переконання, однією із найважливіших частин будь-якого закону є преамбула.

Преамбула – це вступ до закону. В преамбулі має бути зазначено основні причини прийняття акту та його базові принципи.

«Верховна Рада України від імені Українського народу...»

Я вже згадував про Конституцію Сполучених Штатів Америки. Так от, вона починається зі слів: *«Ми Народ Сполучених Штатів...»*¹³.

Конституція Французької Республіки починається зі слів: *«Французький народ урочисто проголошує...»*¹⁴.

¹³ “We the People of the United States...”

¹⁴ “Le peuple français proclame solennellement...”

А Преамбула Конституції України мала б починатись так: *«Народ України, реалізуючи своє право на самовизначення...»*. Але...

*Народ є власником будинку, та наймає
управителя для свого майна,
а публічна влада – «управдом».*

Від імені народу та в рамках делегованих повноважень влада повинна створювати закони, виконувати ці закони та контролювати їх якісне виконання всіма іншими.

Народ делегує частину своєї влади та може самостійно, шляхом демократичних виборів, переобирати неналежного управителя свого майна.

Органи публічної влади – менеджери та наймані працівники. Вони мають єдину місію – зробити все від них залежне, щоб народу жилось добре.

Якось я почув думку, що конституція – це клітка для влади. Це є досить влучним виразом. Конституція покликана обмежувати владу та не допустити авторитаризму.

Продовжуємо...

«Верховна Рада України від імені Українського народу - громадян України всіх національностей...»

Тобто, Конституція дає чітке визначення терміну «Український народ» – це громадяни України, не залежно від національності, походження чи місця народження.

«...виражаючи суверенну волю народу...»

Як на мене, виходить приблизно так: «...Сторона 1, що діє від імені Сторони 2...».

Виходить, що Верховна Рада України, виражаючи волю Народу України, прийняла для нього та від його імені Конституцію України.

Як на мене, це дещо «спотворене» розуміння про демократію, яке визначив Президент Сполучених Штатів Америки Авраам (Абрахам) Лінкольн: *«Демократія – це урядування народу, народом, для народу»*¹⁵.

А у нас виходить: *«урядування парламентом від імені народу»*.

Це важливо!

Адже ми кажемо про джерело влади, де підміна одного слова може змінити всю суть.

¹⁵ «Government of the people, by the people, for the people» Abraham Lincoln.

«...спираючись на багатовікову історію українського державотворення і на основі здійсненого українською нацією, усім Українським народом права на самовизначення...»

Ну нарешті, згадали про право народу на самовизначення, що мало б бути на початку, та є базовим принципом.

І тут у мене виникає риторичне питання: «Чому «Український народ» пишеться з великої літери, а «українська нація» – ні?».

Йдемо далі...

«...дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя...»

Влада, в особі Верховної Ради України, заявляє про те, що вона дбає (бере на себе обов'язок дбати)

про права і свободи людини, а також гарантує гідні умови для життя в країні.

І тут, найголовнішим є питання: «що означає – гідні?»

На мою думку, гідні умови життя – це реальна можливість та здатність для кожної людини, отримати достатній рівень благ, які дають змогу вільно жити та розвиватись.

На мій погляд, українські соціальні гарантії, прожитковий мінімум та мінімальна заробітна плата – сума коштів, що скоріш відповідає виразу «щоб не вмерти» або «виживати», але ніяк не «гідно жити».

Часто, ми можемо чути, що поняття «гідні умови життя» є досить умовним та дискусійним, і кожний може трактувати це по-різному».

Вибачте, але як можна «по-різному» трактувати поняття «гідні умови життя», якщо ми кажемо про власника майна, замовника послуг та джерело влади?

Як це може бути, коли власник майна та роботодавець живе гірше, ніж найманий робітник?

Якщо рівень життя та умови життя в Україні – «гідні», для середньостатистичного громадянина, то чому влада не живе так «гідно»?

Здається, ми забули хто є власником та джерелом влади та що означає «гідне життя».

І лише тоді, коли Народ України згадає про гідність, та почне вести себе як власник майна і єдине джерело влади, лише тоді ми зможемо казати про «гідні умови життя».

Право на власну країну, гідне життя, повагу до гідності та розпорядження всіма благами не було надано Верховною Радою України чи іншим органом влади.

Це право – священне, непорушне та беззаперечне!

Я жодним чином не закликаю до революцій, адже історичний досвід нам показує їх неефективність.

Вважаю, необхідно рухатись еволюційним шляхом розвитку та державотворення.

«...підключись про зміцнення громадянської злагоди на землі України...»

Що таке громадянська злагода? Це злагода між громадянами? Тоді, як бути із особами, що не мають громадянство України? На мій погляд, всі люди, які живуть на Українській Землі повинні жити в злагоді.

«...прагнучи розвивати і зміцнювати демократичну, соціальну, правову державу...»

Що стосується понять демократичної, правової та соціальної держави, ці питання ми будемо детально розглядати трохи далі.

**«...усвідомлюючи відповідальність перед Богом,
власною совістю, попередніми, нинішнім та
прийдешніми поколіннями...»**

А це вже цікаво! Держава визнає існування Бога!

Треба зазначити, що Бог визнається і в
Сполучених Штатах Америки, для прикладу, на
офіційній валюті США (банкноті номіналом один
долар¹⁶).

¹⁶ Напис посередині купюри «IN GOD WE TRUST» (ми віримо в Бога)
зображення -
[https://i.pinimg.com/originals/78/3c/23/783c238786aa1ad2c931fae830768e3.j
pg](https://i.pinimg.com/originals/78/3c/23/783c238786aa1ad2c931fae830768e3.jpg)

Також, у деяких країнах, у тому числі в Україні та Сполучених Штатах Америки, існує практика складання присяги президента чи членів парламенту на церковних текстах.

Окрім відповідальності перед Богом, Верховна Рада України, згадує про відповідальність перед власною совістю та поколіннями українців.

Перед Богом вони ще встигнуть відповісти, а от щодо існування совісті народних депутатів України, у мене особисто є велике питання.

Що стосується відповідальності перед поколіннями українців, окрім історичного та морального осуду, має ще й бути реальна політична відповідальність кожного політика та свідомість виборця.

«...керуючись Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, схваленим 1 грудня 1991 року всенародним голосуванням...»

В свою чергу, Акт проголошення незалежності України посилається на Декларацію про державний суверенітет України.

Вищезазначене дає змогу вибудувати логічний ланцюг історичного зв'язку...

Цікаво, що однією з головних причин проголошення незалежності України, як зазначено в самому Акті, була смертельна небезпека від державного перевороту в СРСР.

На мою думку, не переворот, а саме СРСР був смертельною небезпекою для української державності. А переворот надав історичну можливість для від'єднання та створення власної незалежної держави.

Якщо ми хочемо жити за європейськими чи міжнародними стандартами демократії, як мінімум, ми повинні починати із конституційних принципів та неухильного виконання кожного слова Конституції України.

Стаття 1

**«Україна є суверенна і незалежна, демократична,
соціальна, правова держава»**

І це не мають бути просто слова! Це зобов'язання публічної влади (менеджера) перед народом (власником та замовником послуг).

Всі гілки влади повинні робити все можливе, щоб виконувались статті Конституції України.

*Коли людина не дотримується конституції – це
жахливо!*

*Коли депутати не дотримуються конституції
– це злочин!*

*Коли юрист не дотримується конституції – це
ганьба!*

Кожен з нас, хоч раз у житті, задумувався «що таке держава?», «чому існує влада?» та «чому ми всі маємо виконувати конституцію?».

Одні вважають конституцію та законодавство недосконалим. Хтось постійно каже про необхідність внесення змін до конституції. Інші кажуть, що просто треба належно виконувати всі приписи конституції.

Давайте аналізувати...

Україна – суверенна держава

Суверенітет – це коли державна влада поширюється, визнається та діє на всій території, в межах державного кордону.

Цікавим прикладом дискусії щодо суверенітету є Канада, Нова Зеландія, Австралія та 13 інших країн, які є конституційними монархіями на чолі із Її Величністю Королевою Єлизаветою II.

Відповідно до статті 1 Основного Договору України, державна влада має забезпечувати державний суверенітет на всій території України.

Враховуючи останні події (анексію АРК та

військові дії на Сході України), ми можемо констатувати, що державний суверенітет – порушено, а отже, Конституція України – не виконується.

Чи є це виною державної влади, чи це форс-мажорні обставини, що не залежать від сторін договору? На це питання я особисто не маю однозначної відповіді. Кожен робить свої висновки.

Україна – незалежна держава

Чи може бути держава абсолютно незалежною? На мою думку, абсолютної державної незалежності – не існує

В сучасному світі та в сучасних реаліях кожна держава, яка є суб'єктом міжнародних відносин, на мій погляд, не є абсолютно незалежною (економічно, фінансово, політично...).

Звісно, незалежність означає певну самостійність у внутрішніх та зовнішніх питаннях.

Проте, сучасна держава, так чи інакше, залежить

від міжнародних зобов'язань, впливу інших держав та економічних зв'язків.

На жаль, як показує досвіт останніх років, світові гарантії щодо забезпечення незалежності та суверенітету держав – не дотримуються.

А Організація Об'єднаних Націй, що була створена з метою дотримання міжнародних стандартів та гарантій країн, не може в повній мірі виконати цю місію.

Незалежність України була проголошена та нормативно закріплена, та чи відбулась вона насправді – велике питання.

Україна – демократична держава

Демократія – влада народу (народовладдя). Ми вже згадували, що відповідно до положень Конституції України, джерелом влади в Україні є Народ.

Це закріплено в Основному Договорі, а отже, це

має гарантуватись Стороною Договору – державною владою.

Демократія може реалізуватись як безпосередньо, так і через органи публічної влади (органи державної влади та органи місцевого самоврядування).

Прикладами безпосередньої демократії є вибори, референдуми, віче, збори та ін.

В Україні безпосередня (пряма) демократія, на мою думку, має дещо обмежений вигляд, через відсутність законодавства про місцевий та всеукраїнський референдуми, як мінімум.

По суті, безпосередня демократія в Україні проявляється лише на виборах Президента України, Верховної Ради України, місцевих рад та голів.

Україна – соціальна держава

«Україна як соціальна держава визнає людину найвищою соціальною цінністю, розподіляє

суспільне багатство згідно з принципом соціальної справедливості та піклується про зміцнення громадянської злагоди у суспільстві. Основними завданнями соціальної держави є створення умов для реалізації соціальних, культурних та економічних прав людини, сприяння самостійності і відповідальності кожної особи за свої дії, надання соціальної допомоги тим громадянам, які з незалежних від них обставин не можуть забезпечити достатній рівень життя для себе і своєї сім'ї».

Це не рядки із казки «Про недосяжну Україну».

Перед вами витяг із рішення Конституційного Суду України від 25 січня 2012 року № 3-рп/2012.

Людина – найвища соціальна цінність! Українська влада повинна розподіляти блага та піклуватись про кожного!

Весь державний апарат повинен працювати для забезпечення належного рівня життя громадян.

З іншої сторони, є постійна дискусія щодо того, що розвинені демократичні держави із ринковою

економікою не повинні гарантувати всі соціальні блага (безкоштовна медицина, страхування, безкоштовне житло та ін.).

Держава або надає можливості для високого рівня доходу громадян та достатнього рівня життя, є загальним регулятором та має мінімум власного, або має більші повноваження та владу, але забезпечує населення всіма благами¹⁷.

Що ж тоді у нас? Рівень життя найманих менеджерів є набагато вищим за рівень життя «роботодавців».

Україна – правова держава

На моє глибоке переконання, правова держава – це справедлива держава, адже право – це розуміння людей про справедливість.

¹⁷ Така точка зору деяких прихильників поділу держав на капіталістичні та соціалістичні.

КОНС ТИ ТУЦ І Я

Кожна гілка влади повинна забезпечувати дотримання конституції, в межах своїх компетенцій.

Законодавча – повинна приймати правові (справедливі) закони та інші акти.

Виконавча – справедливо виконувати законодавство та контролювати його дотримання.

Судова – вирішувати конкретні життєві ситуації, з метою поновлення права (справедливості), у разі його порушення.

Так має бути у правовій державі.

І тут у мене до вас декілька питань:

Чи є Конституція України справедливою, правовою або такою, що закріплює основні розуміння про справедливість?

Якщо Конституція України – правова (справедлива), чи виконуються її приписи всіма гілками влади?

Чи дотримуються Конституції України обидві сторони договору?

Чи є Україна правовою державою?

Стаття 2

«Суверенітет України поширюється на всю її територію»

Що таке суверенітет, ми вже розібрались, і логічно, що він має поширюватись на всю територію суверенної держави.

«Україна є унітарною державою»

Дуже не хочу навантажувати вас специфічними термінами та непотрібними юридичними визначеннями.

По суті, це єдина держава, в якій територіальні одиниці (області, райони, повіти...) не мають самостійності та автономності, як в федераціях, де суб'єкти можуть приймати власне законодавство чи визначати свою власну структуру публічної влади.

«Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною»

Ніхто не може (не мав би) посягати на територіальну цілісність будь-якої суверенної держави.

Територія держави, в межах міжнародно визнаних кордонів – недоторканна.

На жаль, є країни, які забули про це правило та міжнародні норми права.

Окремо нагадаємо, що територією країни вважаються морські та повітряні судна, територія дипломатичних представництв та ін.

Стаття 3

«Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю»

Отже, Конституція України визнає людину найважливішою цінністю для держави. А тому, Україна – людино центристська держава!

Цікаво, але я не знайшов законодавчого визначення терміну «життя людини». Як можна щось захищати, якщо не можеш пояснити об'єкт захисту чи охорони?

Як на мене, життя людини – це не лише фізичне існування особи, а й якісна (в різних розуміннях) активність *homo sapiens*, що відрізняє життя людини від фізичного існування тварини.

А от здоров'я – це стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад¹⁸.

¹⁸ Див. Основи законодавства України про охорону здоров'я

Що ж стосується «честі» та «гідності», то тут, як на мене, все дуже складно. І я не маю наміру «лізти» в царину філософії та етичних понять.

Недоторканність можна розглядати як імунітет (депутатська, суддівська...) чи заборона заходити за певні межі, порушувати будь-які права особи.

Така ж сама ситуація з безпекою. Безпека харчування, безпека транспорту, моральна безпека...

Їх багато¹⁹, але всі аспекти безпечного життя людини мають вираховуватись та забезпечуватись державою.

І чим вищий рівень держави та розвитку суспільства, тим безпека має більше різновидів, якісніше гарантується та охороняється.

¹⁹ Видів безпеки

**«Права і свободи людини та їх гарантії
визначають зміст і спрямованість діяльності
держави»**

Отже, єдина ціль держави та всіх державних службовців – забезпечувати захист та високу якість прав і свобод людини, а також, не просто визнавати, а й гарантувати дотримання всіх прав та свобод.

Держава, спочатку на рівні базових конституційних прав та свобод, а потім і деталізуючи їх в законодавстві чи судовій практиці, зобов'язана «день і ніч» робити все можливе (і неможливе) для забезпечення прав і свобод людини та громадянина.

**«Держава відповідає перед людиною за свою
діяльність»**

Тобто, за всі «промахи» держава повинна нести відповідальність. І тут є цікаві нюанси.

Якщо конкретний державний службовець щось

порушив, то його можна звільнити та змусити компенсувати збитки.

Якщо ж народні обранці щось «утнули» (прийняли «драконівський» закон), то єдиним покаранням за такі результати голосування є політична відповідальність.

Ні, вибачте, має бути!

Але, українці полюбляють «політичні граблі»...

А якщо, для прикладу, подати до Європейського Суду з Прав Людини, то є шанс отримати грошову компенсацію, але вже з державного бюджету, тобто, з кожного з нас по копійчині.

«Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави»

Ну ви зрозуміли... Красиві слова і принципи. Проте, без громадянського суспільства, дотримання кожним європейських та світових принципів,

правової культури та правової грамотності²⁰, це все лишиться просто декларацією та черговим українським конституційним міфом.

²⁰ Як мінімум, все перелічене

Стаття 4

«В Україні існує єдине громадянство. Підстави набуття і припинення громадянства України визначаються законом»

Я реально дуже втомився розвінчувати міф про те, що в Україні заборонено подвійне громадянство.

Тому, давайте ще раз, і по черзі!

По-перше, положення статті 4 деталізуються в Законі²¹, який чітко пояснює, що принцип єдиного громадянства означає неможливість існування громадянства окремих адміністративно-територіальних одиниць (Київської чи Харківської областей²²).

Там само зазначається, що у випадку, коли громадянин України набув громадянство (підданство) іншої держави, то у відносинах з Україною він визнається лише громадянином

²¹ Законі України «Про громадянство України»

²² Для прикладу

України.

Держава не заперечує наявність другого громадянства.

Громадянин України може отримати громадянство іншої держави при народженні, усиновленні та після шлюбу, а також, у інших випадках, коли громадянство іншої держави було «як дарунок чи додаток до чогось».

Ну наприклад, купили ви квартиру в іншій країні, а вам дали громадянство, створили ви фірму і вклали в економіку певної країни значну суму коштів – отримали громадянство.

І Україна не проти того – майте собі друге громадянство, на здоров'я. Просто Україна до вас буде відноситись як до громадянина України, а не іноземця, «ігноруючи» наявність другого громадянства.

Все просто, шановні мої! А всі інші нюанси та підстави прописані в законі.

Шановні колеги-юристи та експерти, якщо ви

КОНС ТИ ТУЦ І Я

кажете, що в Україні заборонено мати друге громадянство – десь плаче один конституціоналіст!
Бережіть нас, ми і так – вимираючий вид.

Стаття 5

«Україна є республікою»

Республіканська форма правління – це коли найвищі органи влади в країні обираються народом, на відміну від монархії, де влада передається «по крові».

**«Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в
Україні є народ»**

Всі почули?! Шановне панство, ви господарі та власники – єдине джерело влади!

Але, наступна частина одразу уточнює, як буде реалізоване ваше право власності...

«Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування»

Бачите, все ж нібито чесно.

Ви можете вільно обрати своїх представників до вищої та місцевої влади, делегувати їм повноваження та... контролювати!!!

А з контролем у нас якось не склалось. І питання, як на мене, до вас, шановні співвітчизники.

Знаєте, коли мене питають «чому ми так погано живемо?», я завжди проводжу невеличке опитування:

- Чому ви обрали свій телефон?
- Чи шукали ви інформацію про нього?
- Які характеристики вашого пристрою вигідно відрізняються від інших моделей чи виробників?
- Чи багато інших моделей ви проаналізували, перед тим, як обрати свій телефон?

І виявляється, що люди досить ретельно та планомірно обирали свій дивайс.

Приблизно така ж сама ситуація з кінофільмом. Опитані обов'язково дивились трейлери, дізнавались відгуки, про акторів, про режисера, про сюжет...

А от коли питаєш, за кого вони голосували на останніх виборах, чи про першу десятку в списку відповідної політичної сили, то, як правило, ніхто не пам'ятає та не знає...

От і все...

До вибору телефону ми відносимось більш відповідально та прискіпливо, ніж до обрання своїх представників та осіб, які будуть нами керувати...

У мене все!

Ми один раз на п'ять років обрали і терпимо до наступного прояву прямої демократії...

«Право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами»

Справа в тому, що засади конституційного ладу закріплено в розділах I, III, XIII Конституції України, які можуть бути змінені лише за умови їх схвалення на всеукраїнському референдумі.

«Ніхто не може узурпувати державну владу»

У свій час, Конституційний Суд України зазначив, що вищезазначені конституційні положення необхідно розуміти як заборону захоплення державної влади шляхом насилля або в інший неконституційний чи незаконний спосіб органами державної влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами,

громадянами чи їх об'єднаннями²³.

Але українські реалії показують, що узурпація, інколи і на жаль, є результатом пасивності Народу України.

Українці, реалізуючи своє активне виборче право, інколи, віддають «гетьманську булаву» тому, хто не може її «втримати», та й не розуміє всю відповідальність посади Президента України.

²³ Детально див. у рішенні від 5 жовтня 2005 року № 6-рп/2005

Стаття 6

«Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову»

Поділ влад – старий як світ, та був придуманий кмітливим англійцем Джоном Локком (John Locke) та реалізований, не менш розумним, французом Шарлем-Луї де Монтеск'є (Charles-Louis de Secondat, Baron de La Brède et de Montesquieu).

По суті, поділ влад на законодавчу, виконавчу та судову є демократичною гарантією забезпечення взаємного стримування та противаги між трьома основними гілками влади.

Адже демократичні гілки влади повинні бути розмежовані, незалежні та демократично обрані.

**«Органи законодавчої, виконавчої та судової
влади здійснюють свої повноваження у
встановлених цією Конституцією межах і
відповідно до законів України»**

А це важливо! Не може чиновник чи посадова особа робити щось, що прямо не передбачено (дозволено) їй законом.

Не може він щось утнути, мотивуючи це: «а це не заборонено».

Це люди можуть робити все, що прямо не заборонено, а у цих товаришів – інша ситуація,

Посадовці мають можливість робити лише те, що прямо передбачено законодавством, все інше – заборонено та є порушенням Конституції.

Стаття 7

«В Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування»

На цьому не буду зупинятися на довго, адже питання муніципальної влади та місцевого самоврядування ми будемо аналізувати у відповідному розділі.

Єдине що хочу сказати:

«Місьцеве самоврядування не є державною владою»!!!

«Місьцева рада чи мер не є державною владою»!

Комунальне майно (приклад) не є у власності держави чи народу, це власність відповідної територіальної громади.

Стаття 8

«В Україні визнається і діє принцип верховенства права»

Міжнародна та вітчизняна правова спільнота дещо по-різному розуміє поняття верховенство права (the Rule of Law).

Щоб не перевантажувати вас нудною та «заумною» юридичною термінологією, скажу так, верховенство права, на мою думку, це коли в соціумі панує абсолютне дотримання загальноприйнятих норм поведінки та законів країни, які вважаються справедливими для всіх²⁴. А право, особисто для мене – це розуміння соціуму про справедливість. Неправовий – несправедливий.

От і все. Все просто.

І коли люди виходять на вулиці проти дій чи законів державної влади, це означає, що народ не вважає такі дії чи акти справедливими.

²⁴ Чи принаймні для більшості населення певної країни чи території

Колись і рабство було законним та сприймалось більшою частиною суспільства, але ж назвати це правовим, з сучасної точки зору, у мене «язик не повернеться».

«Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй»

Це називається «верховенство конституції» в законодавстві країни.

Акт, який в нашій державі займає найвищу сходинку – Конституція України.

Всі інші документи, що приймаються будь-яким органом публічної влади, повинні відповідати приписам Основного Закону.

«Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується»

Фактично, ви можете подати позов до суду, якщо вважаєте, що ваше конституційне право порушено, проте, я не зустрічав таких позовів, а тим паче, судових рішень.

Стаття 9

«Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України»

Тут все просто. Щоб міжнародний документ став легітимним для України, він має пройти процедуру підтвердження нашим парламентом.

Теоретично, міжнародний акт мав би бути підданий аналізу, а наше законодавство мало б бути проаналізовано на відповідність такому міжнародному акту. І після такого аналізу та позитивних висновків Верховна Рада України повинна ратифікувати такий акт, що є підтвердженням двох фактів: міжнародний акт не суперечить законодавству України; Верховна Рада України надає статус закону такому акту.

«Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України»

От і я про те! Спочатку – відповідність Конституції України.

Але, що робити, якщо наші «шановні» обранці, ратифікували «кота в мішку», без аналізу і т. п.?

А нам потім виконуй все, що вони «понаратифіковували»...

І, на превеликий жаль, такі приклади не поодинокі...

Стаття 10

«Державною мовою в Україні є українська мова»

Я буду намагатися досить обережно коментувати цю тему, адже «мовне питання», на мою думку, було штучно розбурхане і є політичною технологією з 2004 року, а може й раніше.

Особисто я за те, щоб знати багато мов, а от державна – українська.

Тут все просто! Вся державна діяльність та офіційна документація повинні вчинятись українською мовою.

Якщо хтось бажає продублювати (за власний кошт) іншою мовою – шана і похвала!

Особисто я більше (частіше) спілкуюсь – російською, читаю – українською, а пишу – англійською...

Уявляєте, яка «мультилінгвістична каша», іноді, у мене в голові ;-)

«Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України»

Це звучить гарно, але в сучасних реаліях, на мою думку, це виглядає: «чим можемо – тим допоможемо».

Хоча, справедливості заради, необхідно зазначити про певні позитивні кроки з приводу «українізації» українців²⁵. Бо вже дійшли до такої межі, коли мова опинилась під загрозою.

«В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України»

Держава, як гарант, має упереджувати та не дозволяти дії, які утискають чи дають неспівмірні можливості для однієї іноземної мови по відношенню

²⁵ Правда цікаво звучить «українізація українців»... Дожились...

до іншої.

Ця стаття не про українську мову, вона поза конкуренцією.

Основна функція держави – захищати державну мову та сприяти її розвитку. А гарантії розвитку інших мов мають другорядних характер.

Зараз почнуть «кидати в мене аналізами» та кричати, що я «нацик» чи «фашик»...

Люди добрі! Державна мова – це святе. І якщо вона не розвивається чи не захищається, то держава не може думати про інші мови.

«Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування»

Тут у мене велике питання щодо сприяння. Які має держава вчиняти дії? На мій погляд, як мінімум – не заважати. Давати можливість розвитку культурним центрам, давати соціальну рекламу тощо.

*«Яка різниця хто є хто?
Яка тут мова все одно,
Дайте пожити спокійно,
Нас вже дістало ваше зло.
Ми всі однакові давно...»*

«Тепла зима», Скрыбін

Далі буде...

Дякую за приділений час!

Маю надію, що було «смачно»